

การใช้สมุนไพรไทยในบัญชียาหลัก แห่งชาติให้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขใน จังหวัดอ่างทอง

นางนิตยา บำรุงเวช
แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ
โรงพยาบาลสามโก้

จันทน์ลีลา

ยาจันทน์ลีลา

สูตรตำรับ:

ในผงยา 99 กรัม ประกอบด้วย

โกฐสอ โกฐเขมา โกฐจุฬาลัมพา แก่นจันทน์ขาวหรือจันทน์ระฆังมด แก่นจันทน์แดง ลูกกระดอม เถาบอระเพ็ด

รากปลาไหลเผือก หนักสิ่งละ 12 กรัม พิมเสน หนัก 3 กรัม

ข้อบ่งใช้: บรรเทาอาการไข้ตัวร้อน ไข้เปลี่ยนฤดู

Photo by: samunpri.com

ชื่อภาษาอังกฤษ: ภารทมาಂಬบวรคชคูวระอช ฤคยาชูลกษยั

ฉบับราชบัณฑิตยสถาน มหายุทธยธะ 15 บรรทัด มหายุทธยธะ 3 บรรทัด

ภววิเชียร ภววิเชียร ภววิเชียร ภววิเชียร ภววิเชียร ภววิเชียร ภววิเชียร ภววิเชียร ภววิเชียร ภววิเชียร

ภววิเชียร ๑๐ บรรทัด ภววิเชียร ๑๐

ชื่อสมุนไพร:

ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ชื่อสมุนไพร:

Photo by: samunpri.com

การใช้ยาสมุนไพรใน รพ.สต.

5. ชื่อสมุนไพร จันทน์ลีลา (รสเย็นสุขุม)

การรักษาด้วยยาสมุนไพร

โรค/กลุ่มอาการ/ สรรพคุณ	ขนาด/วิธีใช้	ข้อควรระวัง ในการใช้	เทียบเคียงยาแผน ปัจจุบัน
1. ไข้ตัวร้อน ไข้เปลี่ยน ฤดู ไข้ทับระดู ไข้หวัด	1-4 แคปซูล ทุก 3-4 ชม. เมื่อมีอาการ	-ไม่แนะนำให้ใช้ในผู้ที่ สงสัยว่าเป็น ไข้เลือดออก เนื่องจาก อาจบดบังอาการของ ไข้เลือดออก -ใช้ยานานเกิน 3 วัน	Paracetamol 500 mg
2. บรรเทาอาการหวัด ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ อ่อนเพลีย	1-4 แคปซูล ก่อนอาหาร เช้า กลางวัน เย็น	อาการไม่ดีขึ้น ควร ปรึกษาแพทย์	

ห้าราก

การใช้ยาสมุนไพรใน รพ.สต.

6. ชื่อสมุนไพร ห้าราก (รสเมาเบื่อเย็น)

การรักษาด้วยยาสมุนไพร

โรค/กลุ่มอาการ/ สรรพคุณ	ขนาด/วิธีใช้	ข้อควรระวัง ในการใช้	เทียบเคียงยาแผน ปัจจุบัน
1. ไข้ตัวร้อน ร้อนใน ร้อนวูบวาบตามตัว ปวดศีรษะ	1-3 แคปซูล ก่อนอาหาร เช้า กลางวัน เย็น หรือ ทุก 3 – 4 ชม. เมื่อมี อาการ	-ไม่แนะนำให้ใช้ในผู้ที่ สงสัยว่าเป็น ไข้เลือดออก เนื่องจาก อาจบดบังอาการของ ไข้เลือดออก -ใช้ยานานเกิน 3 วัน อาการไม่ดีขึ้น ควร ปรึกษาแพทย์	Paracetamol 500 mg

ยาอมมะแว้ง

สารส้ม 1 ส่วน

ขมิ้นอ้อย 3 ส่วน

ใบตานหมอน

ใบสวาด

ใบกระเพรา 4 ส่วน

มะแว้งตัน มะแว้งเครือ 8 ส่วน

มะแว้งเครือ

การใช้ยาสมุนไพรใน รพ.สต.

8. ชื่อสมุนไพร ยาอมมะแว้ง(รสเปรี้ยวขม)

การรักษาด้วยยาสมุนไพร

โรค/กลุ่มอาการ/ สรรพคุณ	ขนาด/วิธีใช้	ข้อควรระวัง ในการใช้	เทียบเคียงยาแผน ปัจจุบัน
1. บรรเทาอาการไอ ขับเสมหะ ทำให้ชุ่มคอ ช่วยขับเสมหะ	ใช้อม ครั้งละ 2-4 เม็ด หรือ ละลายน้ำมะนาวแทรก เกลือรับประทานหรือใช้ กวาดคอ	-ระวังในผู้ป่วยCKD ในกรณีที่ใช้ น้ำมะนาวแทรกเกลือ -ใช้ยานานเกิน 15 วัน อาการไม่ดีขึ้น ควรปรึกษาแพทย์	Bromhexine Acetylcysteine

ยาหอมนวโกฐ

ยาหอมนวโกฐ

Photo by: samunpuri.com

การใช้ยาสมุนไพรใน รพ.สต.

7. ชื่อสมุนไพร ยาหอมนวโกฐ (รสสุขุมร้อน) การรักษาด้วยยาสมุนไพร

โรค/กลุ่มอาการ/ สรรพคุณ	ขนาด/วิธีใช้	ข้อควรระวัง ในการใช้	เทียบเคียงยาแผน ปัจจุบัน
1. แก้ลมวิงเวียน คลื่นเหียน อาเจียน (ลมจุกแน่นในอก)	ชงน้ำอุ่น ครั้งละ 1-3 กรัม เมื่อมีอาการ	-ห้ามใช้ในหญิง ตั้งครรภ์ และมีไข้	Dimenhydrinate, Cinnarizine
2. แก้ลมปลายไข้ เช่น คลื่นเหียน วิงเวียน เบื่ออาหาร ท้องอืด และอ่อนเพลีย	ชงน้ำอุ่น ครั้งละ 1-3 กรัม เมื่อมีอาการ หรือ หลัง อาหาร เข้า กลางวัน เย็น		

